

УДК 658.7

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i64.149918>

БАР'ЄРИ РОБОТИ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ

*Дикань О.В., д.е.н, професор,
Білецька Д.О., аспірант,
Смоляр С.В., магістрант (УкрДУЗТ)*

Стаття присвячена аналізу проблем міжнародної логістики. Особливість міжнародної логістики полягає в тому, що виробник і споживач продукції знаходяться в різних державах і тому логістичний ланцюг поставок формується з урахуванням проходження державних кордонів і митниць. Одна з характерних складнощів, в зв'язку

© Дикань О.В.,
Білецька Д.О.,
Смоляр С.В.

Вісник економіки транспорту і промисловості № 64, 2018

з наявністю якої міжнародна логістика значно відрізняється від внутрішньої, - це пролонгація функціональних циклів, які можуть вимірюватися тижнями і місяцями.

Визначено, що ряд проблем може бути подоланий адміністративними узгодженнями, інші - вирішені в результаті реалізації таких великих договірних ініціатив, міждержавних угод, як створення і поширення митних союзів.

Ключові слова: перевезення, логістика, міжнародна логістика, логістична система, міжнародна торгівля.

БАРЬЕРЫ РАБОТЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ СИСТЕМ

*Дикань Е.В., д.э.н, профессор,
Белецкая Д.А., аспирант,
Смоляр С.В., магистрант (УкрГУЖТ)*

Статья посвящена анализу проблем международной логистики. Особенность международной логистики заключается в том, что производитель и потребитель продукции находятся в разных государствах и поэтому логистическая цепь поставок формируется с учетом прохождения государственных границ и таможен. Одна из характерных сложностей, в связи с наличием которой международная логистика значительно отличается от внутренней - это пролонгация функциональных циклов, которые могут измеряться неделями и месяцами.

Определено, что ряд проблем может быть преодолен административными согласованиями, другие - решены в результате реализации таких крупных договорных инициатив, межгосударственных соглашений, как создание и распространение таможенных союзов.

Ключевые слова: перевозки, логистика, международная логистика, логистическая система, международная торговля.

BARRIERS TO INTERNATIONAL LOGISTICS SYSTEMS

*Dykan O.V., Doctor of Economics, professor,
Biletska D.O., Postgraduate,
Smolar S.V., Masters (USURT)*

The article is devoted to the analysis of problems of international logistics. International logistics is a special form of theoretical and practical knowledge, business skills, effective actions of professional specialists focused on the organization, technology and techniques of optimization, management and control of interrelated flows that serve the international exchange of material flows, intellectual products, innovations and services in time and space.

The peculiarity of international logistics is that the producer and consumer of products are in different states and therefore the logistic chain of supply is formed taking into account passing of state borders and customs. One of the characteristic difficulties, due to the presence of which international logistics differs significantly from the internal one, is the prolongation of functional cycles, which can be measured in weeks and months.

In order to successfully solve the listed problems, enterprises must study in detail the complexity and variety of operations they face in practice. An important characteristic of the international logistics system is its need for a high level of coordination, the means of which is

the system integration. The interstate specificity of distribution channels hinders the development of international logistics: there is a need to overcome the problems of standardization due to national and regional peculiarities of means of transportation, railway infrastructure, cargo handling equipment.

To reduce the core time of the company often go to a narrow specialization, which, of course, calls for integration with international logistics intermediaries in existing global distribution systems.

It is determined that a number of problems can be overcome by administrative reconciliations, others - solved as a result of the implementation of such large contractual initiatives, interstate agreements, as the creation and expansion of customs unions.

Key words: *transportation, logistics, international logistics, logistics system, international trade.*

Постановка проблеми. Сучасні міжнародні перевезення являють собою комплексні логістичні завдання, вирішувати які під силу тільки фахівцям високої кваліфікації. Зараз практично жодна країна світу не в змозі забезпечити всю різноманітність своїх внутрішніх потреб в різних сферах економіки тільки за рахунок власного виробництва. Вирішується ця проблема за допомогою міжнародної торгівлі, яка дає можливість здійснювати товарообмін між державами. Міжнародний поділ праці створює додаткові передумови, що сприяють подальшому розширенню міжнародної торгівлі і, як наслідок, міжнародних перевезень.

Логістика - це наука, яка досить швидко розвивається. Не можна знайти сферу діяльності підприємства або організації, на яку б не поширювалися логістичні принципи і методи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні та практичні проблеми комплексного вирішення задач щодо підвищення ефективності функціонування та розвитку різних видів логістики знайшли відображення у працях вітчизняних вчених: Б.А. Анікіна [1], В.І. Воронова [2], В.Г. Ларіонова [3], Т.Г. Зоріної [4], В.І. Сергєєва [5], В.Л. Диканя [6], Я.Б. Олійника [7] та багатьох інших.

По-різному розглядається поняття «логістика» в зарубіжній і вітчизняній літературі. Більшість дослідників сходяться на тому, що походження слова

сходить до стародавньої Греції, де «логістика» (англ. - logistics) позначала «рахункове мистецтво» або «мистецтво міркування, обчислення».

Метою статті є дослідження головних проблем, які виникають при здійсненні процесу міжнародної логістики та визначення їх причин для формування пропозицій щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток транспортної мережі, який спричинив посилення торговельних зв'язків між державами всього світу, а також прогресуючі процеси глобалізації, виводять на перший план такий напрямок в логістиці, як міжнародна логістика.

Міжнародна логістика - це особлива форма теоретичних і практичних знань, ділових навичок, ефективних дій професійних фахівців, орієнтованих на організацію, технологію і техніку оптимізації, управління та контролю взаємопов'язаних потоків, які обслуговують міжнародний обмін матеріальними потоками, інтелектуальними продуктами, інноваціями і послугами в часі і просторі.

Особливість міжнародної логістики полягає в тому, що виробник і споживач продукції знаходяться в різних державах і тому логістичний ланцюг поставок формується з урахуванням проходження державних кордонів і митниць.

Отже, основними цілями міжнародної логістики є забезпечення вантажоперевезень різноманітних товарів з однієї держави в іншу, а також оптимізація як тимчасових, так і фінансових витрат на доставку товарів від виробника до споживача.

Для досягнення основних цілей міжнародної логістики, логістичним компаніям треба щодня вирішувати безліч завдань.

Серед них:

- вибір оптимального маршруту;
- вибір компанії - експедитора;
- планування кожного етапу доставки й оптимізація її строків;
- проходження митниці;
- організація зберігання вантажів тощо.

Основними елементами міжнародної логістики є транспортні системи (компанії, що здійснюють вантажоперевезення), складські комплекси, а також системи комісіювання.

Одна з характерних складнощів, в зв'язку з наявністю якої міжнародна логістика значно відрізняється від внутрішньої, - це пролонгація функціональних циклів, які можуть вимірюватися тижнями і місяцями. Як правило, це відбувається з наступних причин:

- повільний зв'язок;
- особливості фінансування та розрахунків;
- значні відстані перевезення;
- особливі вимоги до упаковки і маркування;
- виконання митних процедур (декларування, огляд).

Міжнародні логістичні операції припускають багато-мовний супровід продукції, виготовлення упаковки на різних мовах, що також сильно ускладнює справу. Прив'язка споживчих характеристик продукції до певної мови обмежує ринок її використання. Наприклад, в країнах Західної Європи для підтримки маркетингових заходів

створюються великі запаси продукції - окремо для носіїв кожної мови.

Крім пролонгованого функціонального циклу до суттєвих проблем міжнародної логістики також відносяться:

- робота з набагато більшими обсягами замовлень, ніж при поставках на внутрішні ринки (це дозволяє знизити логістичні витрати, приклад - знижки з транспортних тарифів за величину партії);
- різноманітність міжнародних ринків, що обумовлює варіативність доставки товарів і необхідність контактувати з великою кількістю посередників;
- масштабність діяльності, пов'язаної з певними складнощами для підприємств, які не мають великого досвіду роботи на міжнародних ринках;
- поява безлічі нових логістичних посередників при доставці товарів, таких як фрахтові агенти, митні брокерські компанії, провайдери логістики різних рівнів;

- неможливість прямих комунікацій підприємства із споживачами продукції через великі відстані та наявність безлічі задіяних посередників;

- торговельні умови, бази поставки, умови оплати - все це незвично для підприємства, яке тільки вирішило займатися міжнародною торгівлею;

- міжнародна транспортна документація і документальні процедури набагато складніші та різноманітніші за внутрішні аналоги;

- при організації інформаційного обміну між учасниками логістичної системи поставок часто доводиться долати кордони багатьох країн і, відповідно, задіювати різні інформаційні системи [4].

З метою успішного вирішення перерахованих проблем підприємства повинні детально вивчати всю складність та різноманітність операцій, з якими їм доводиться стикатися на практиці.

Важливою характеристикою міжнародної логістичної системи виступає

її потреба у високому рівні координації, засобом якої служить системна інтеграція.

Для підтримки високої результативності функціонування подібної системи вкрай важлива ефективна взаємодія та партнерство у відносинах між вантажо-перевізниками та спеціалізованими логістичними підприємствами. При цьому доцільною є реалізація вироблених міжнародних логістичних стратегій:

- використання спеціалізованих підприємств - це захід, що дозволяє обмежити асортимент і мікс (сукупність асортиментних груп) товарів, вироблених в одному місці, в результаті чого компанія отримує економію за рахунок зростання масштабу виробництва;

- централізація запасів - потреба, зумовлена настанням ери глобалізації. Компанії прагнуть не тільки до більш раціонального розміщення свого виробництва на меншій кількості підприємств, але і до консолідації запасів і їх концентрації в меншій кількості місць, щоб знизити вимоги до резервів. Багато підприємств цілеспрямовано закривають свої склади і перетворюють їх в регіональні оптові бази (РПБ), які обслуговують великі території;

- відстрочка та локалізація - метод перенесення остаточного доведення та індивідуалізації товару, який створюється за рахунок типових комплектуючих і складальних модулів, до моменту потрапляння на ринок, з тим щоб при доставці врахувати запити конкретних покупців.

У глобальному світі існує безліч варіантів ведення міжнародної торгівлі. Універсальної моделі управління логістичними операціями у зовнішньоекономічній діяльності немає і бути не може, кожному підприємству доводиться шукати власні рішення з урахуванням досвіду найбільш успішно працюючих підприємств і фірм.

Глобалізація світової економіки зажадала забезпечення належного

логістичного менеджменту. Незважаючи на високу ступінь інтеграції учасників сучасного світового ринку, не можна вважати, що всі обмеження на шляху становлення глобальної логістики зняті.

Існує досить багато бар'єрів, обумовлених різними причинами [5].

Ринкові та конкурентні бар'єри - це обмеження для вступу на ринок (законодавчі бар'єри, технічні перешкоди до ввезення товарів); недостатня доступність інформації; особливості ціноутворення; сформовані правила конкуренції.

Фінансові бар'єри - це коливання валютних курсів; відмінності в митних правилах і процедурах різних країн; особливості економічної політики держав; інші фактори.

Бар'єри в дистрибуції пов'язані з інституціональною інфраструктурою, відмінностями в роботі національних банків, страхових компаній, юридичних консультантів, транспортних компаній та інших допоміжних інститутів, покликаних забезпечити чітку роботу логістичних систем і посередників.

Міждержавна специфіка каналів розподілу перешкоджає розвитку міжнародної логістики: виникає необхідність подолання проблем стандартизації, обумовлених національними та регіональними особливостями засобів транспортування, інфраструктури залізниць, устаткування вантажопереробки.

Міжнародна організація по стандартизації (ISO), що працює над вирішенням даної проблеми, істотно досягла успіху в уніфікації та стандартизації транспортного устаткування.

Рішення про вибір каналу розподілу компанії приймають з урахуванням торговельних бар'єрів - правил, які безпосередньо обмежують тип товарів або збільшують рівень мит в разі перевищення обсягу імпорту.

Підвищенню конкурентоспроможності компаній покликані сприяти їх гнучкість і динамічність, тобто швидка пристосовуваність до постійно змінюваних умов ринкового середовища і попиту на їх продукцію (в тому числі на міжнародних ринках), що забезпечує скорочення всіх тимчасових фаз логістичного циклу: від науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок до дистрибуції готової продукції та її постачання кінцевому споживачу.

Для скорочення основного часу компанії часто йдуть на вузьку спеціалізацію, що, природно, викликає потребу в інтеграції з міжнародними логістичними посередниками в існуючих глобальних системах дистрибуції.

Висновки. Міжнародна торгівля продовжує розвиватися дуже швидко, швидше ніж сфера виробництва. Всі складові цієї торгівлі залежать від ефективності логістики, що займається переміщенням матеріалів по всьому світу.

Міжнародну торгівлю стимулює ряд факторів. Окремі організації все наочніше бачать перевагу роботи в різних країнах. Міжнародна логістика може зіткнутися з низкою проблем. Багато з них викликаються відмінностями в умовах, що існують по різні боки міжнародних кордонів. Деякі з цих труднощів можуть бути подолані простими адміністративними узгодженнями, інші вирішені в результаті реалізації таких великих договірних ініціатив, міждержавних угод, як створення і поширення митних союзів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аникин Б.А. Логистика и управление цепями поставок. Теория и

практика. Основы логистики: Учебное пособие / Б.А. Аникин, Т.А. Родкина, В.А. Волочиенко [и др.] // М., 2014. – 308 с.

2. Воронов В.И. Международная логистика пространств и границ: основные аспекты формирования понятия, миссии, целей задач, функций, интегральной логики, принципов и методов / В.И. Воронов, А.В. Воронов // Управление . – 2015. – Т. 3. – №2. – С. 27 – 36.

3 Ларионов В.Г. Логистика: функциональные и стратегические особенности [Электронный ресурс] / В.Г. Ларионов, О.Н. Мельников – Режим доступа: <http://bgscience.ru/lib/34597>. – Назва з екрана.

4. Зоріна, Т.Г. Міжнародна логістика: навчальний посібник / Т.Г. Зоріна, М.А. Слонімска // Мінськ: БГЕУ. - 2012. - 244 с.

5. Сергеев, В.І. Глобальні логістичні системи / В.І. Сергеев, А.А. Кизим, П.А. Ельяшевич // Санкт-Петербург: Издавательский будинок «Бизнес-пресса». - 2001. - 228 с.

6 В.Л. Дикань. Основы логистической интеграции при формировании логистических систем через утворення територіально-промислового кластера / В.Л. Дикань // Журнал «Українські залізниці». Центр інформації транспорту України.- 2014. - №9.- С. 22-26

7 Олійник Я.Б. Міжнародна логістика: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Я.Б.Олійник, І.Г. Смирнов - Режим доступа: http://www.lgtinfo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=147&Itemid=138&lang=en. – Назва з екрана.

8.Проблемы международной логистики [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://lektsii.com/1-121326.html>. – Название с экрана.